

ETISKA REKOMMENDATIONER FÖR UPPFÖDNING OCH HÅLLANDE AV DANSK/SVENSKE GÅRDSHUND

Antagna vid RDSGS årsmöte 2005

Dessa etiska rekommendationer har tagits fram av Rasklubben för dansk/svensk gårdshund (RDSG). Avsikten med dessa rekommendationer är att informera om klubbens syn på skötsel av dansk/svenska gårdshundar (t.ex. i samband med avel och uppfödning). Rasklubben vill verka för och främja att hundarnas fysiska och mentala hälsa, trivsel och välbefinnande sätts i främsta fokus i uppfödningssituationen, och att hänsyn tas till ökad kunskap om hundens etologi, genetik och veterinärmedicin. Rekommendationerna är inte tvingande men representerar RDSGs ståndpunkt var gäller etik i avelsarbetet.

Rekommendationerna ska ses som ett komplement till Svenska kennelklubbens (SKK) grundregler som utgör grunden avelsarbetet inom SKK samt till Jordbruksverkets regler för hundhållning. Rasklubben har i arbetet med framtagandet av dessa rekommendationer konsulterat flera olika experter, däribland Fil. dr. Kerstin Malm (etolog), Roger Markström (viltspårdomare och hundinstruktör), Maria Nordberg (hundpsykolog och problemhundskonsult), Helena-Irmeli Pekkala (hundpsykolog), och Gertrud Claesson (veterinärassistent).

Parning

1. Avelsdjur bör väljas med hänsyn tagen till rasklubbens avelsrekommendationer.
2. Vare sig tiken eller hanen ska tvingas till parning. Parningen ska ske naturligt utan någon form av tvång.
3. Parning ska ske under sådan uppsikt att inget av djuren kommer till skada, vare sig fysiskt eller psykiskt.
4. Insemination ska undvikas och endast användas i mycket speciella situationer (för att rädda värdefullt genetiskt material om risk för tikens och valparnas hälsa ej föreligger).

Tiken

1. Tik bör paras första gången tidigast vid två års ålder. Ur mognads-, bevarandegenetisk- och utvärderande synvinkel är det en fördel om tiken uppnått 3-4 års ålder.
2. Det är lämpligt att tiken tillåtas vila minst ett löp mellan valpningarna.
3. Om tik valpat två på varandra följande löp ska tiken vila minst 13 månader innan ny parning.
4. Efter kejsarsnitt bör tiken generellt ej paras på nytt. Orsaken till kejsarsnittet bör utredas genom veterinärkonsultation. Endast i undantagsfall, när goda skäl finns, bekräftade av veterinär, för att anta att problemen ej kommer att återupprepas, är upprepad parning tänkbar.
5. Är tiken äldre än fem år vid planerad första valpning bör veterinär rådfrågas innan parningen.
6. Tik ska ej erhålla fler än fem kullar eller 20-25 valpar under sin livstid.
7. Tik som är äldre än sju år ska veterinärundersökas innan ytterligare parningar görs. Särskild dispens krävs också från SKK för att valparna ska få registreras (se SKKs grundregler).
8. Tik som är äldre än tio år bör ej få ytterligare valpar. Tik som är äldre än åtta år bör ej få ytterligare valpar om hon sedan tidigare fått fyra kullar.
9. Efter valpning ska tiken ha möjlighet att sköta sina valpar under minst åtta veckor – gärna ytterligare någon/några veckor. Under denna period ska tiken närhelst hon önskar ha möjlighet att vistas hos valparna respektive tillfälligt lämna dem för vila och rastning. Så kallad avvänjning bör inte tillämpas.
10. Tik som nedärver defekter och sjukdomar, har nära släktingar med ärftliga defekter eller ger valpar med sådana defekter där ärftlig inverkan kan misstänkas bör ej användas i aveln (se RDSGs avelsrekommendationer och regler för valpförmedling samt SKKs grundregler).
11. Tik som i samband med valpning får eklampsi (kalkbrist med allvarliga påföljande symptom) bör ej paras/valpa på nytt utan att utredning görs kring orsakerna. En felaktig utfodring av tiken i samband med dräktighet och valpning kan leda till eklampsi.

Hanhund

1. Hanhund bör ha uppnått en ålder över 2 år innan första parning. Ur mognads-, bevarande genetisk och utvärderande synvinkel är det en fördel om han är äldre.
2. Hanhund bör ej få mer än hälften av sitt totala antal valpar (20-25 st under sin livstid) före tre års ålder. Därefter bör uppföljning av dessa valpar äga rum innan han på nytt används i aveln.
3. Hanhund som nedärver defekter och sjukdomar, har nära släktingar med ärftliga defekter eller ger valpar med sådana defekter där ärftlig inverkan kan misstänkas bör ej användas i aveln (se RDSGs avelsrekommendationer och regler för valpförmedling samt SKKs

grundregler).

Tik och valpar

1. Tik och valpar bör hållas inomhus i samma hus som övriga familjemedlemmar, i utrymme med kontinuerlig tillgång till dagsljus, men med skydd för starkt solljus. Platsen ska ge lugn och ostördhet initialt, men allt eftersom valparna växer bör de få en god kontakt med olika delar av hemmiljön samt utomhusmiljö (om väder och temperatur så tillåter).
2. Området där tik och valpar hålls ska utformas så att särskilt område för valparnas naturbehov finns (t.ex. en hörna med tidningar) vilket är avgränsat från sov- och lekplats (för att underlätta rumsrenhetsträningen). Regler kring detta finns på jordbruksverkets hemsida <http://www.sjv.se/>.

Valpar

1. Vid 0-2 veckors ålder ska tiken och valparna ska ha tillsyn men bör inte störas mer än nödvändigt. Tiken skall tillåtas att självständigt ta hand om sina valpar. Närbkontakt med syskon och mor är mycket viktig för varje valp.
2. Från 2 veckors ålder är det viktigt att varje valp regelbundet hanteras försiktigt flera gånger dagligen. "Hantering" innebär försiktiga smekningar med varma, mjuka händer och bra stöd för tassarna.
3. Från 3 veckor ålder bör varje valp hanteras enskilt flera korta stunder om dagen. Med ökad ålder bör valpen hanteras även av andra personer än uppfödaren. Det är centralt att hanteringen är försiktig, vänlig och positiv för valpen. Om vänliga hundar finns i familjen som tiken "litar på" kan dessa med fördel umgås med valparna redan från denna ålder.
4. Från fem veckors ålder bör valparna under uppsikt introduceras för nya föremål (tuggben, olika leksaker etc.).
5. Från sex veckors ålder bör valparna träffa andra hundar som är snälla och vänliga och har goda umgängesvanor. De bör även tillåtas träffa andra djurarter liksom olika människor av olika åldrar och kön som är snälla och positiva för valparna. Valparna bör "aktiveras" genom t.ex. godissök på golvet eller i gräset (godis=torrfooder för valpar, kokt skinka, falukorv, o. dyl.), och genom att stifta bekantskap med olika föremål (bollar, tuggben, mjukdjur, etc.). Miljöträning under korta stunder kan starta från sju veckors ålder (t.ex. bilfärd, olika underlag att gå på, olika utemiljöer).
6. Uppfödaren bör komplettera tikens arbete med valparnas rumsrenhet från ca. fem veckors ålder. Beroende på bostadsförhållanden och årstid består denna träning i att regelbundet och vid lämpliga tillfällen flytta valparna till en särskild plats med tidningar, alternativt utomhus, för att uträtta sina behov.

Allmän hundhållning i samband med uppfödning

1. Kennelns hundar bör hållas som familjehundar och leva under hemlika förhållanden.
2. Hund bör ej lämnas helt ensam under längre tid än 4-5 timmar totalt per dygn (se SKKs allmänna rekommendation). Om flera hundar har sällskap av varandra bör de ej lämnas mer än totalt 6 timmar per dygn.
3. Hundar bör ej hållas i rastgård längre perioder än vad som anges under punkt 1 och 2. Rastgården ska vara utformad så att skydd för väder och vind finns.
4. Hundar bör ej förvaras i bur annat än kortare perioder. Med undantag för begränsade transporter (t.ex. flygtransport, kortare biltransporter) ska burens storlek vara sådan att hunden lätt ska kunna ligga, sitta, stå och vända sig i buren. Bur vistelse bör ej uppgå till längre perioder än 2 timmar per dygn. (Se Jordbruksverkets regelverk för hundhållning.)
5. Hund bör ej hållas ensam under natten. Hunden är ett flockdjur för vilken det är naturligt och tryggt att tillbringa i stort sett all tid tillsammans med sin flock. Att sova isolerad från övriga flockmedlemmar är inte naturligt för hunden och skapar otrygghet. Valp och unghund bör sova i tillsammans med husse/matte. Vuxen hund bör ha valfrihet, men inte stängas ute från gemenskap med övriga i familjen/flocken. Om hund absolut inte tillåts sova i samma rum som husse/matte bör den hållas tillsammans med en eller flera andra hundar som den trivs tillsammans med.
6. Hundar bör tillåtas dagliga promenader. Åtminstone någon av dessa promenader bör utgöras av en längre tid sammanhängande tid.
7. Hundar ska ha fri tillgång till vatten under hela dygnet.
8. Hundar ska ges fullvärdigt foder som tillgodoser alla dess näringsbehov.
9. Hundar ska behandlas av veterinär när sjukdom och skador så kräver.
10. Hundar ska ges regelbunden aktivering och tillfälle att utföra sina naturliga beteenden genom olika berikande övningar. Lämplig aktivering för gårdshund är t.ex. person- och viltspår-, sök- och grävövningar, lydnads-, agility, bruks-, freestyle-, flyball-träning. Aktiveringens omfattning och art ska ej överdrivas så att den skapar stress. Den ska utföras i positiv anda så att hunden uppmuntras och beröms, inte straffas eller trycks ner vare sig fysiskt eller mentalt. Prestationskraven får ej överdrivas så att hunden upplever obehag eller stress.
11. Hundar ska ges möjlighet till god tandhygien genom regelbunden tillgång till olika former av tuggben.
12. Hund ska behandlas med respekt och ej utsättas för alltför stora känslomässiga- eller prestationsmässiga krav.